

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 7/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hedelmöityshoidoista annetun lain 16 ja 19 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä kesäkuuta 2012 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi hedelmöityshoidoista annetun lain 16 ja 19 §:n muuttamisesta (HE 69/2012 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Pasi Mustonen, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylilääkäri Anne-Maria Suikkari, Väestöliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi hedelmöityshoidoista annettua lakia siten, että sukusolujen ja alkioiden luovuttajista kerättyjen tietojen säilyttämisaajat olisivat samanpituiset hedelmöityshoitolaissa ja ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetussa laissa. Ehdotetulla lainmuutoksella edistettäisiin yhtenäisen soveltamiskäytännön syntymistä luovuttajatietojen säilyttämisen osalta ja varmistettaisiin, että kudosten ja solujen laatu- ja tur-

vallisuusvaatimuksia koskevassa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä säädetty jäljitettävyyksivaatimus tulisi hedelmöityshoitoja tarjoavien palvelun antajien toiminnassa asianmukaisesti täytetyksi myös luovuttajatietojen säilytyksen osalta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian lain hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Ihmisen elimien, kudosten ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain (101/2001, kudoslaki) ja hedelmöityshoidoista annetun lain (1237/2006) säännökset eroavat sukusolujen tai

alkioiden luovuttajasta kerättyjen tietojen säilyttämisaikojen osalta toisistaan. Kudoslain 16 §:n mukaan rekisteriin sisältyvät tiedot on säilytettävä 50 vuoden ajan luovuttajan kuolemasta tai, jos kuolemasta ei ole tietoa, 100 vuotta viimei-

sestä rekisterimerkinnästä. Lisäksi kudoslaitoksen on lain 20 i §:n mukaan säilytettävä täydellisen jäljitettävyyden edellyttämät tiedot vähintään 30 vuotta kliinisen käytön jälkeen. Kudoslain rekisteriajat perustuvat lain tavoitteeseen turvata ihmisessä käytettävien kudosten ja solujen laatu ja turvallisuus. Pitkät rekisteriajat turvaavat tiedonsaannin silloinkin, kun mahdollinen tauti ilmenee vasta pitkän ajan kuluttua kudoksen tai solujen siirrosta. Hedelmöityshoitolaain 19 §:n mukaan luovuttajaa koskevat tiedot on puolestaan hävitettävä kahden vuoden kuluttua siitä, kun luovutetut sukuolut tai alkiot on käytetty tai hävitetty taikka luovutettu muuhun luvalliseen tarkoitukseen. Lain 6 §:ssä säädetty 15 vuoden enimmäisvarastointiaika huomioiden tämä merkitsee, että luovuttajaa koskevat kudoslaitoksen arkistossa olevat tiedot ja asiakirjat tulevat hävitettäväksi viimeistään 17 vuoden kuluttua luovutuksesta.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on selkeyttää oikeustilaa muuttamalla hedelmöityshoitolain

hoitolakia siten, että siinä viitattaisiin kudoslain säännöksiin luovuttajatietojen säilyttämisajoina, jolloin hedelmöityshoitolaain ja kudoslain säilyttämissäännökset olisivat tältä osin yhdenmukaiset. Näin myös kudostieteellisiin vaatimukset kudosten ja solujen alkuperän jäljitettävyydestä tulisivat hedelmöityshoitoja tarjoavien palvelunantajien toiminnassa asianmukaisesti täytetyksi.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Anne Holmlund /kok
vpj. Stefan Wallin /r
jäsen. James Hirvisaari /ps
Johanna Jurva /ps
Aino-Kaisa Pekonen /vas
Jaana Pelkonen /kok
Arto Pirttilahti /kesk

Kristiina Salonen /sd
Jani Toivola /vihr
Kari Tolvanen /kok
Ari Torniainen /kesk
Kaj Turunen /ps
Peter Östman /kd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Sivonen.